

20097 - DRET MARÍTIM

CONCEPTE, SISTEMA I FONTS

LLIÇÓ 1: CONCEPTE, EVOLUCIÓ I SISTEMA DEL DRET MARÍTIM.

I. INTRODUCCIÓ. EL PROBLEMA DEL CONCEPTE DEL DRET MARÍTIM.

1. Consideracions generals. La delimitació d l'objecte del Dret marítim i el caràcter especial de les seves normes.

II. ORIGEN I EVOLUCIÓ HISTÒRICA.

2. El Dret marítim al llarg de l'Edat Mitjana i l'Edat Moderna: la seva configuració com un dret general de la navegació marítima.

3. La codificació: el seccionament del Dret marítim i la seva integració en el Dret mercantil.

4. Estat actual. L'ampliació del contingut del Dret marítim i la revisió de la seva especialitat. Posició de la doctrina científica espanyola.

III. L'APORTACIÓ DEL DRET COMPARAT EN EL TEMA RELATIU A LA DELIMITACIÓ CONCEPTUAL DEL DRET MARÍTIM.

5. El tractament processal diferenciat del Dret anglès i nord-americà. El dret de l'Almirallat. Despreocupació conceptual i jurisdicció especial.

6. La idea del particularisme en el Dret francès.

7. L' autonomia del Dret de la Navegació a Itàlia: els límits d' oportunitat i vigència de la teoria del Dret general de la navegació.

IV. CARÀCTERS DEL DRET MARÍTIM ACTUAL. LA INCIDÈNCIA DELS NOUS FETS EN EL TEMA DEL CONCEPTE I L'AUTONOMIA DEL DRET MARÍTIM.

8. La uniformitat internacional. El canvi en l'elaboració de les fonts normatives.

9. Revisió i crítica d'algunes de les institucions més representatives del Dret marítim.

10. La incidència del Dret del Mar i dels aspectes del dret públic.

11. Consideració final. El dret marítim com dret especial o branca autònoma de l'ordenament.

V. SISTEMA DEL DRET MARÍTIM.

LLIÇÓ 2. FONTS DEL DRET MARÍTIM.

I. INTRODUCCIÓ. SISTEMA DE FONTS. FONTS HISTÒRIQUES.

1. Sistema de fonts del Dret marítim.

2. El Dret marítim a l'antiguitat.
3. Les compilacions d'usos i costums de la Edat Mitjana. El Llibre del Consolat del Mar.
4. Alguns textos legislatius especialment significatius de l'Edat Moderna. L'Ordenança francesa de la Marina de 1681. Les Ordenances de Bilbao de 1737.
5. El moviment codificador.

II. FONTS NORMATIVES DEL DRET MARÍTIM ACTUAL.

6. Fonts d'origen intern.
7. Convenis internacionals.
8. Incidència del Dret comunitari.
9. El moviment de reforma legislativa.

III. FONTS D'ORIGEN NEGOCIAL. EL DRET DELS FORMULARIS.

10. La importància dels contractes-tipus en el tràfic marítim.

LLIÇÓ 3. ORGANISMES RELACIONATS AMB TRÀFIC MARÍTIM.

I. ANTECEDENTS

1. Concepte, caràcters i classificació.

II. ORGANITZACIONS INTERNACIONALS INTERGOVERNAMENTALS

2. L' Organització marítima internacional.
3. La Comissió Marítima Conjunta de la OIT.
4. Comitè de Transport Marítim de la UNCTAD.
5. La UNCITRAL.
6. Altres organismes.

III. ORGANITZACIONS INTERNACIONALS NO GOVERNAMENTALS

7. El Comitè Marítim Internacional.
8. La Conferència Marítima Internacional i del Bàltic.
9. Altres organismes internacionals no governamentals.

IV. ORGANISMES NACIONALS

10. L'Associació espanyola del Dret marítim.
11. L'Associació de Naviliers Espanyols.
12. L'Associació espanyola de Liquidadors d'Avaries.
14. El Consell espanyol d'Usuaris del Transport Marítim.
15. Altres organitzacions.

PART SEGONA: ESTATUT JURÍDIC DEL MAR

LLIÇÓ 4. DRET INTERNACIONAL DEL MAR.

I. INTRODUCCIÓ.

1. El Dret del Mar a la seva evolució històrica.

II. EL CONVENI DE NACIONS UNIDES SOBRE EL DRET DEL MAR.

2. Consideracions generals sobre el seu significat, elaboració i contingut.

3. Els espais marítims. Distinció entre espais marítims subjectes a jurisdicció nacional (remissió) i zones sota jurisdicció internacional (Alta Mar y Fons Marins).

4. L'Alta Mar. Règim jurídic. Aspectes que comprèn el principi de llibertat de l'alta mar. Drets dels Estats sense litoral.

5. Els Fons Marins (la Zona). Delimitació. Principis que regeixen la Zona. L'Autoritat Internacional dels Fons Marins.

6. Protecció y preservació del medi marí. Competències i obligacions dels Estats. 7. Investigació científica marina.

8. Solució pacífica de controvèrsies. Principis generals. Procediments obligatoris i arbitratge. El Tribunal Internacional del Dret del Mar.

LLIÇÓ 5. RÈGIM JURÍDIC DELS ESPAIS MARÍTIMS INTERNS

I. INTRODUCCIÓ.

1. Consideracions generals.

II. LA ZONA ECONÒMICA EXCLUSIVA I LA PLATAFORMA CONTINENTAL.

2. Delimitació. Règim jurídic.

III. EL MAR TERRITORIAL I LA ZONA CONTIGUA.

3. Delimitació i règim jurídic. El dret de pas innocent de vaixells estrangers. Els drets de pesca d'altres Estats.

IV. ELS ESTRETS I LES AIGÜES ARXIPELÀGIQUES.

4. Règim jurídic.

V. LES AIGÜES INTERIORS.

6. Distinció entre aigües marítimes i aigües continentals.

VI. ZONA MARÍTIMO-TERRESTRE

7. Règim jurídic del domini públic marítimo-terrestre a la legislació de costes.

VII. ELS ESPAIS PORTUARIS.

8. Règim jurídic-administratiu dels ports.

9. Les competències de les Comunitats Autònomes.

TERCERA PART: LA NAVEGACIÓ MARÍTIMA

I. L'ORDENACIÓ DE LA MARINA MERCANT.

LLIÇÓ 6. RÈGIM JURÍDIC I ADMINISTRATIU DE LA MARINA MERCANT.

I. INTRODUCCIÓ.

1. Definició de Marina Mercant. Aspectes més destacats del règim previst a la Llei de Ports de l'Estat i de la Marina Mercant.

II. EXPLOTACIÓ NAVILIERA I RÈGIM DE LES NAVEGACIONS.

2. Vaixells i empreses navilieres.

3. Tipus de navegació marítima.

4. Les Conferències marítimes i els consells d'usuaris.

III. ADMINISTRACIÓ MARÍTIMA.

5. Organització i àmbit de competències.

6. La Societat de Salvament i Seguretat Marítima.

IV. EL SERVEI DE PRACTICATGE.

7. Definició, règim de gestió i responsabilitat.

V. RÈGIM DE POLICIA.

8. Infraccions i sancions administratives en l'àmbit de la Marina Mercant.

II. INSTITUCIONS DE LA NAVEGACIÓ MARÍTIMA.

LLIÇÓ 7: EL VAIXELL. ESTATUT JURÍDIC.

I. EL VAIXELL.

1. Concepte.
2. Naturalesa jurídica.
3. Publicitat del vaixell: inscripció i registre de vaixells. El Registre Mercantil i el Registre Marítim de vaixells.
4. La nacionalitat del vaixell.
5. La classificació naval. Règim de la responsabilitat de les societats classificadores.

II. LA PROPIETAT DEL VAIXELL.

6. Maneres d'adquirir la propietat.
7. El condomini naval.
8. La compravenda del vaixell.
9. La construcció de vaixells: règim jurídic.

III. DRETS DE GARANTIA I PRIVILEGIS SOBRE EL VAIXELL.

10. Privilegis dels creditors marítics.
11. La hipoteca naval.
12. L'embargament preventiu del vaixell.

LLIÇÓ 8: EL NAVILIER.

I. EL CONCEPTE DE NAVILIER.

1. Evolució històrica del concepte.
2. Navilier, propietari del vaixell i gestor naval. Problemàtica actual del concepte legal de navilier.

II. LA RESPONSABILITAT DEL NAVILIER I DEL PROPIETARI DEL VAIXELL.

3. Supòsits de responsabilitat.
4. El principi de la limitació de la responsabilitat: origen i funcionament.
5. Sistemes de limitació de responsabilitat. La limitació de responsabilitat en el Codi de Comerç.
6. Convenis internacionals sobre limitació de responsabilitat: especial referència al Conveni de Londres de 1976.

LLIÇÓ 9: ELS AUXILIARS DEL NAVILIER.

I. DEPENDENTS DEL NAVILIER.

1. El capità: Capacitat i condicions per a l'exercici del càrrec. Obligacions i facultats. Àmbit de representació. Règim de responsabilitat.
2. Oficials i tripulació.

II. L'AGENT CONSIGNATARI DEL VAIXELL.

3. Concepte i règim jurídic.
4. La posició del consignatari front a tercers.

LLIÇÓ 10. SISTEMA DELS CONTRACTES D'UTILITZACIÓ DEL VAIXELL. L'ARRENDAMENT DEL VAIXELL.

I. ELS CONTRACTES D'UTILITZACIÓ DEL VAIXELL.

1. Introducció. Classificació i sistematització. Dret espanyol i dret comparat.

II. EL CONTRACTE D'ARRENDAMENT DE VAIXELL.

2. Concepte i classes: arrendament a casc nu i arrendament de vaixell armat i equipat. El contracte de leasing o arrendament financer de vaixells.
3. Naturalesa jurídica.
4. Contingut obligacional.
5. Extinció.
6. Publicitat del contracte.
7. Règim administratiu.

LLIÇÓ 11. EL TRANSPORT MARÍTIM DE MERCADERIES.

I. EL CONTRACTE DE TRANSPORT MARÍTIM.

1. Concepte i modalitats contractuals. La distinció entre el contracte de noliejament i el transport de mercaderies en règim de coneixement.

II. EL CONTRACTE DE TRANSPORT MARÍTIM EN RÈGIM DE CONEIXEMENT.

2. Concepte i regulació. Dret uniforme i dret intern. Incidència de la normativa comunitària en el transport marítim.
3. Elements personals. Especial referència a la figura del transportista.

III. DOCUMENTACIÓ DEL CONTRACTE.

4. El coneixement d' embarcament i els documents similars i complementaris.
5. La triple funció del coneixement d'embarcament.
6. Especial consideració del coneixement d'embarcament com títol o valor.
7. Documents no negociables: la carta de port marítim.

IV. CONTINGUT OBLIGACIONAL.

8. Obligacions del carregador.
9. Obligacions del portador.

V. EXTINCIÓ DEL CONTRACTE.

10. Causes.

VI. ELS DANYS EN EL TRANSPORT MARÍTIM.

11. La distribució del risc entre el vaixell i la càrrega. La responsabilitat del transportista: anàlisi comparativa de les Regles de l'Haya-Visby i de les Regles d'Hamburg.
12. Prescripció de l'acció de responsabilitat.

LLIÇÓ 12. EL NOLIEJAMENT.

I. INTRODUCCIÓ

1. Concepte i regulació.
2. Classes de noliejament.
3. Naturalesa jurídica: el problema de la unitat o diversitat del tipus contractual.
4. La pòlissa de noliejament. Relació entre la pòlissa de noliejament i el coneixement d'embarcament: la clàusula d'incorporació.

II. EL NOLIEJAMENT PER VIATGE.

5. Característiques generals.
6. Documentació.
7. Contingut obligacional.
8. Especial referència al règim de la planxa i demores.
9. Rescissió del contracte.

III. EL NOLIEJAMENT PER TEMPS.

10. Concepte i naturalesa jurídica.
11. Pòlisses tipus.
12. Obligacions del noliejador (fletante).
13. Obligacions del noliejador (fletador).

14. Extinció del contracte.

LLIÇÓ 13. EL CONTRACTE DE PASSATGE.

I. INTRODUCCIÓ.

1. Concepte i notes característiques.
2. Fonts aplicables.

II. ELEMENTS DEL CONTRACTE.

3. Elements personals del contracte. Especial consideració sobre la figura del transportista.
4. Documentació del contracte. El bitllet de passatge.

II. EFECTES DEL CONTRACTE.

5. Obligacions del portador.
6. Obligacions del passatger.
7. Responsabilitat del portador.
8. Limitació de responsabilitat.
9. Prescripció.

LLIÇÓ 14. CONTRACTES AUXILIARS DE L'EXPLOTACIÓ COMERCIAL DEL VAIXELL.

I. EL CONTRACTE DE REMOLC.

1. Concepte i classes.
2. Naturalesa jurídica.
3. Contingut del contracte.

II. EL CONTRACTE DE PRACTICATGE.

4. Noció i règim jurídic.

III. EL CONTRACTE DE CÀRREGA I DESCÀRREGA DEL VAIXELL.

5. Consideracions generals.

LLIÇÓ 15. EL CONTRACTE D'ASSEGURANÇA MARÍTIMA.

I. INTRODUCCIÓ.

1. Noció i règim jurídic.
2. Classes. Especial referència als Clubs de P & I.

II. ELEMENTS DEL CONTRACTE.

3. Elements personals.
4. Elements formals: la pòlissa d'assegurança.
5. L'objecte del contracte: l'interès en l'assegurança marítima. Interessos assegurables en particular.
6. El risc en l'assegurança marítima. Riscos coberts i riscos exclosos.
7. La prima.
8. La suma assegurada.
9. Duració del contracte.

III. CONTINGUT DEL CONTRACTE.

10. Obligacions i deures del beneficiari de l'assegurança.
11. Obligacions de l'assegurador. La indemnització en l'assegurança marítima: L'acció d'avaria.
12. (Segueix) L'abandonament.
13. Nul·litat i rescissió de l'assegurança marítima.

IV. LA REASSEGURANÇA MARÍTIMA.

14. Règim jurídic.

III. LES AVARIES I ELS ACCIDENTS MARÍTIMS.

LLIÇÓ 16. LES AVARIES EN GENERAL. L'AVARIA COMUNA.

I. INTRODUCCIÓ.

1. Noció general i règim jurídic.
2. Classes d'avaries: l'avaria comuna i l'avaria particular.

II. L'AVARIA COMUNA.

3. Concepte.
4. Antecedents històrics i funcionament jurídic.
5. Els supòsits legals d'avaria comuna.
6. La contribució a l'avaria.
7. Els Regles de York i Amberes.

LLIÇÓ 17. L'AVARIA PARTICULAR. L'ABORDATGE.

I. L'AVARIA PARTICULAR.

1. Concepte i casos.
2. L'arribada forçosa.
3. El naufragi.

II. ESPECIAL REFERÈNCIA A L'ABORDATGE.

4. Concepte i regulació de l'abordatge: el règim del Codi de Comerç i el Conveni de Brusel·les de 1910.
5. Classes d'abordatge i règim jurídic: abordatge per culpa unilateral, abordatge per culpa comuna i abordatge fortuït.
6. La limitació de responsabilitat en cas d'abordatge culpable: fonts aplicables i problemes que plantegen.

LLIÇÓ 18. EL SALVAMENT MARÍTIM.

I. CONCEPTE I FONTS.

1. Fonts legals del salvament. Regulació interna i normativa internacional. Especial referència al Conveni de 1989.
2. La noció de salvament. La seva delimitació respecte a altres figures. L'objecte i els subjectes del salvament.

II. CLASSES DE SALVAMENT.

3. Salvaments voluntaris i obligatoris. Característiques.

III. PRESSUPOSTOS DEL SALVAMENT.

4. La situació de perill.
5. La voluntarietat.
6. El resultat útil.

IV. DRETS I OBLIGACIONS DE LES PARTS. ESPECIAL REFERÈNCIA AL RÈGIM DE LA REMUNERACIÓ.

7. Las obligacions del salvador.
8. Las obligacions del salvat.
9. Règim de la remuneració. Criteris per la seva determinació. La compensació especial: concepte, principis inspiradors i requisits.

V. LES EXTRACCIONS I LES TROBALLES MARÍTIMES.

10. Règim jurídic.

IV. RÈGIM JURÍDIC DE LA CONTAMINACIÓ MARÍTIMA.

LLIÇÓ 19. PREVENCIÓ I LLUITA CONTRA LA CONTAMINACIÓ MARÍTIMA.

I. L'OBLIGACIÓ DELS ESTATS DE PROTEGIR I PRESERVAR EL MEDI MARÍTIM. ASPECTES DEL RÈGIM INTERNACIONAL I COMUNITARI.

1. Els principis generals sobre protecció del medi ambient en el pla internacional. La seva aplicació al medi marí. .
2. La Part XII del CNUDM. Aspectes que compren l'obligació general de preservar el medi marí (remissió). La responsabilitat dels Estats per incompliment.
4. La tasca comunitària en el camp de la prevenció de la contaminació marítima.

II. EL PLA CONVENCIONAL DE LA PREVENCIÓ I LA LLUITA CONTRA LA CONTAMINACIÓ MARÍTIMA.

5. Els Convenis relatius a les diferents fonts de contaminació. Especial referència al Conveni MARPOL 73/78.
6. Convenis sobre intervenció i lluita contra la contaminació en cas d'accident.

III. EL RÈGIM INTERN DE LA PREVENCIÓ I LLUITA CONTRA LA CONTAMINACIÓ MARÍTIMA.

7. Fonts normatives aplicables.
8. La contaminació provocada des del litoral. El seu règim en la legislació de costes.
9. L'àmbit d'aplicació de la Llei de Ports de l'Estat i de la Marina Mercant en matèria de contaminació marítima.

LLIÇÓ 20. RESPONSABILITAT CIVIL PER CONTAMINACIÓ MARÍTIMA. ESPECIAL REFERÈNCIA A LA RESPONSABILITAT PER CONTAMINACIÓ D'HIDROCARBURS.

I. FONTS NORMATIVES.

1. Instruments internacionals sobre responsabilitat civil en matèria de contaminació marítima.
2. Fonts origen intern.

II. EL RÈGIM ESPECÍFIC DEL CONVEI DE BRUSEL·LES DE 1969 SOBRE RESPONSABILITAT DELS PROPIETARIS DEL VAIXELL PER CONTAMINACIÓ D'HIDROCARBURS.

3. Objecte del Conveni. Els protocols de modificació.
4. Àmbit espacial o geogràfic.
5. Àmbit material. Definicions que el delimiten. Els danys indemnitzables.
6. Característiques del règim de la responsabilitat establert en el Conveni: responsabilitat canalitzada, objectiva, no absoluta i caràcter limitat.
7. L'assegurança obligatòria de la responsabilitat civil dels propietaris del vaixell. L'acció directa contra l'assegurador.

III. EL CONVENI DE BRUSEL·LES DE 1971 PER A LA CONSTITUCIÓ D'UN FONS INTERNACIONAL D'INDEMNITZACIÓ DE DANYS CAUSATS PER LA CONTAMINACIÓ D'HIDROCARBURS.

8. Característiques generals del Conveni.
9. Els protocols de modificació.

BIBLIOGRAFIA

ARROYO, Ignacio: *Legislación marítima y fuentes complementarias*, 2^a ed., Tecnos, Madrid, 1998.

ARROYO, Ignacio: *Curso de Derecho Marítimo*, ed. J.M. Bosch-Alferral, Barcelona, 2001.